

Preek Kolossenzen 2: 6-12, 3: 1-4

Broeders, zusters, gemeente, lieve mensen,

Paulus zit in de gevangenis. Menselijkerwijs een nare situatie. Maar juist het feit dat hij in de gevangenis zit, heeft hem de tijd gegeven om brieven te schrijven. Brieven die in onze Bijbel zijn terecht gekomen en ons veel te leren hebben. Vanuit zijn cel is Paulus op deze manier voor heel veel mensen tot zegen geweest. Misschien is er in de kerken die hij gesticht heeft wel veelvuldig gebeden voor z'n vrijlating. Maar wat de bidders niet zagen, zag God wel. Voor Gods Koninkrijk zou zijn gevangenschap tot in onze tijd winst opleveren. Zo zie je maar dat het voor ons moeilijk in te schatten is, wat goed is en niet goed. Met ons menselijk inzicht zou vrijlating veel beter zijn, maar God kan juist nare situaties gebruiken als een bouwsteen voor het Koninkrijk. Eén van die bouwstenen is deze brief aan de Kolossenzen, waarin Paulus ons waarschuwt voor gevaren die de gemeente kunnen binnen sluipen en kernachtig wijst op Jezus alleen.

Paulus is zelf nooit in Kolosse geweest. Waarschijnlijk is de gemeente gesticht door Epafras, een bekeerling van Paulus. In de gevangenis hoort Paulus over de gevaren die de jonge gemeente bedreigen. De gemeente heeft te maken met allerlei stromingen, of mogelijk een mengelmoes van stromingen, die een rechtstreekse bedreiging zijn voor het gemeenteleven. Deze stromingen komen zowel van Joodse als van Griekse zijde. Zo hebben de eerste gelovigen uit de niet-Joodse volken van de christenen van Joodse afkomst vaak te horen gekregen dat geloof in Christus niet voldoende is. Wie werkelijk bij de God van Israël wil horen moet besneden zijn, de sabbat houden en koosjer voedsel eten. In Handelingen 15 wordt tijdens het zogenaamde apostelconvent dit thema besproken in Jeruzalem. De uitkomst is dat van niet-Joodse gelovigen niet gevraagd hoeft te worden dat zij de Joodse wet naleven. Geloof in Christus is voldoende.

Helaas is in latere tijden dit helemaal omgedraaid. In de kerkgeschiedenis zijn Joden die in Jezus de Messias herkenden door de kerk gedwongen om de sabbat en de spijswetten af te zweren. Alsof ze ophielden Jood te zijn op het moment dat ze christen geworden zijn. Hierachter schuilt het vervangings-denken. De kerk in plaats van Israël. Net zo min als niet-joodse christenen Jood hoefden te worden, hoefden Joden hun Jood-zijn af te zweren toen zij Jezus als Messias leerden kennen. Dat is nooit de bedoeling geweest! We zien in het NT dat Paulus Timotheüs besnijdt omdat hij een Joodse moeder heeft. Paulus heeft zelfs geofferd in de tempel en dat was na zijn bekering. Paulus is een Jood en leeft als een Jood.

Het is dan ook prima dat een Joods christen zich houdt aan de Joodse wetten, maar hij mag ze niet opleggen aan de niet-Joodse christenen en als voorwaarde voor je redding stellen. Daartegen komt Paulus in het geweer. Er hoeft niets meer toegevoegd aan het heil in Christus.

Maar er waren ook andere geluiden die voor onrust zorgden in de gemeente van Kolosse. Die kwamen vooral van Griekse zijde. In dat denken heerst een sterke onderwaardering van het lichamelijke en een overwaardering van het geestelijke. Omdat het lichamelijke ondergeschikt was kende men twee manieren om met het lichamelijke leven om te gaan. Aan de ene kant het onderdrukken van het lichamelijke. Allerlei lichamelijke behoeften zoals seksualiteit of behoefte aan eten moeten zoveel mogelijk onderdrukt. Men richtte zich volledig op het innerlijk. Dit gebeurde vooral door meditatie.

Aan de andere kant was er bij anderen aan Griekse zijde een zeer losbandige levensstijl waar te nemen. Ook dit was ingegeven door een onderwaardering van het lichamelijke. Omdat het lichamelijke onbelangrijk was, het gaat immers om de geest, kun je met je lichaam doen wat je wil. En zo ging men zich te buiten aan seksuele uitpattingen en drinkgelagen.

Dit Griekse denken met z'n onderwaardering voor het lichaam is ook van invloed geweest in de latere kerk. Als mensen vaker praten over de hemel dan over de nieuwe aarde, of vaker praten over ons zieleheil dan over de opstanding van ons lichaam dan is dat ingegeven door Grieks denken. Natuurlijk gaan we naar de hemel als we sterven, maar dat is geen eindstation. Dat is een tussenstation. God heeft de redding van de hele mens voor ogen, ziel en lichaam. Als de Tessalonicenzen zich afvragen wat met de gestorven gelovigen gebeurt, vertroost Paulus hen met de opstanding en niet met de hemel! (1 Tess.4). God wil ons niet alleen maar in de hemel brengen maar Hij wil de hele schepping verlossen en daar hoort ons lichaam bij! We zullen net als Jezus weer uit ons graf tevoorschijn komen en een lichamenlijk leven kennen zoals we dat nu ook kennen, maar dan onaangetast door zonde, ziekte of dood!

Het is niet helemaal duidelijk of hier in Kolosse al toegegeven is aan deze verschillende dwalingen. Maar de invloed ervan is duidelijk aanwezig. Paulus wil in deze brief met zijn lezers terug naar de basis.

En zo zijn we bij onze tekst beland (2:6):

NBV: volg de weg van Christus Jezus, nu u Hem als uw Heer aanvaard hebt.

(HSV): zoals u dan Christus Jezus, de Here, hebt aangenomen, wandel in Hem.

Daar is het christenleven in Kolosse mee begonnen. Met de aanvaarding van Christus. Door Epafras en misschien ook door zijn helpers, is hen de boodschap van het evangelie verkondigt. De boodschap dat er redding is door Jezus Christus. God zelf heeft de gedaante van een mens aangenomen en heeft als mens alles wat scheiding maakt van ons afgenomen. Hij is letterlijk kapot gegaan aan z'n eigen schepping toen Hij aan het kruis werd gespijkerd, maar in plaats van dat Jezus slachtoffer was van het kwaad bleek Hij door zijn opstanding de overwinnaar te zijn. Daardoor werd alles omgedraaid. Hij nam ons kwaad mee de dood in en bracht nieuw leven tot stand door Zijn opstanding!

Die boodschap was geland en de Kolossenzen zijn tot geloof gekomen. Ze hebben Christus aanvaard.

En dat is, lieve mensen, nog altijd de enige manier om deel te krijgen aan het eeuwig leven. Allen die Hem aangenomen hebben, hebben het recht gekregen een kind van God te worden (Jh. 1:12). Zo wordt je een nieuw mens, een nieuwe schepping, wedergeboren of zoals Johannes zegt 'uit God geboren'. (Jh. 1:13) Met Christus sterven aan je zonden en opstaan in een nieuw leven.

Daar begint het mee, maar nu roept Paulus op om ook die weg te blijven volgen. In de HSV vertaling staat 'in Hem te wandelen'. Dat vind ik eerlijk gezegd mooier. Een weg volgen, zoals de NBV zegt, lijkt heel erg op een manier van leven. Als je dit maar doet en dat maar nalaat. Maar wandelen in Christus is een leven in een liefdesrelatie. En in die relatie is vrijheid. De wetjes en regeltjes van zowel de Joden als de Grieken ontnemen je vrijheid. En Paulus wil dat we in vrijheid leven. Daarin moeten we wortelen en opgebouwd (NBV gegrondvest) worden. Paulus gebruikt twee beelden door elkaar. Het beeld van een boom en van een gebouw.

Wortelen doe je de diepte in, bouwen doe je de hoogte in. De wortels van een boom gaan heel diep de grond in om water te krijgen. Zo mag een christen investeren in z'n relatie met de Here Jezus om levend water te bemachtigen.

Door met Hem in relatie te leven bouw je aan je geestelijke groei. Wie tot geloof komt is een baby in geloof (nog maar net wedergeboren), maar wie zorgt voor gezond voedsel zal groeien. Door een actief gebedsleven, regelmatige Bijbellezen en contact met geloofsgenoten wordt je geloof krachtiger en sterker. Want in Christus is de goddelijke

volheid lichamelijk aanwezig. De joods-gnostische denkers beweerden dat de Godheid tegenwoordig was in een hele rangorde van engelenwezens, samen vormden die engelen de volheid van God. Paulus stelt dat die volheid alleen in Christus woont! Jezus is de mens-geworden God! Als Jezus de Zoon van God genoemd wordt is Hij niet een andere dan God. God is zelf Zoon, net zoals Hijzelf Vader en Geest is. God zelf heeft ons verlost door één van ons te worden! Onze redding is in Hem. In Hem alleen, en daarom worden we opgeroepen te wandelen in Hem! Vandaar het belang om Hem gelovig te aanvaarden en in Hem geworteld en gegrondvest te zijn.

Ik zei net al dat het leven met Christus een leven in vrijheid is. Die vrijheid is er op verschillende fronten.

In de eerste plaats zijn we vrij van schuld. Paulus legt in de tekst uit dat wij met Christus gestorven en opgewekt zijn. Dat wil zeggen dat toen Christus aan het kruis stierf onze oude, zondige mens, ook stierf. We hebben het niet gelezen, maar Paulus schrijft iets verderop dat het bewijsstuk, de aanklacht, is uitgewist en aan het kruis genageld. Zo is er vergeving beschikbaar gekomen. Maar behalve dat wij met Christus stierven zijn we ook met Hem opgestaan in een nieuw leven. Dat is wat de christelijke doop ook wil symboliseren. En dan maakt het niet uit welke doopvorm je voorstaat. De doop door onderdompeling laat mooi het ondergaan in het graf en het opstaan in een nieuw leven zien. Bij de doop van kleine kinderen zien we dat God de afwassing van zonden toezegt aan een kind dat nog niet eens kan geloven. Zo zie je dat God altijd de eerste is. Beide vormen zijn illustraties van iets wat gebeurt op het moment dat je Christus aanvaardt. De doop is een illustratie van wat er geestelijk gebeurt. En wat er geestelijk met je gebeurt is belangrijker dan welke illustratie je kiest. Het gaat om geloof. Want alleen zo wordt je bevrijd van schuld en mag je opstaan in een nieuw leven, een leven in vrijheid.

Daarin verschilt het christendom duidelijk van andere godsdiensten. In andere godsdiensten hangt je eeuwige bestemming af van de vraag of je wel of niet voldoet aan de verplichtingen, de regels, die je naleeft. Tot aan je laatste snik blijf je zodoende onzeker, omdat je nooit weet of het goed genoeg is. In het christelijk geloof is dat anders. Toen Jezus stierf riep Hij uit dat het volbracht is. Dat wil zeggen dat het klaar is. De toegang is verzekerd, het kaartje is betaald. Niet jouw prestatie bepaalt of je veilig aankomt, maar Zijn prestatie. Het is alleen door genade, alleen door geloof, alleen door Christus. En daarom moet Hij alle eer krijgen.

Dat is het tweede. We mogen juist bevrijd zijn van wetten en regels.

Tussen twee haakjes: Paulus geeft de Kolossenzen een prachtige onderbouwing, waarom zij niet besneden hoeven worden. U bent in Christus al besneden. Al in het Oude Testament wordt gesproken over de besnijdenis van het hart (Deut.30:6, Jer. 31:33). Dat is een besnijdenis die niet door mensenhanden is gebeurd. Als een christen tot geloof komt en met Christus wordt begraven en met Hem opstaat in een nieuw leven is dat een geestelijke besnijdenis. En die geestelijke besnijdenis is veel meer dan de lichamelijke besnijdenis. In Rom. 2:25,26 stelt Paulus dat een onbesnedene die de Thora in acht neemt, geldt als een besnedene. En andersom, een besnedene die de Thora niet in acht neemt, als een onbesnedene.

De besnijdenis met mensenhanden is slechts een schaduw van de besnijdenis van het hart.

In de jonge kerk waren het wetten en regels die zowel van Joodse als Griekse zijde de gemeente bedreigden. Dat kennen wij niet meer zo. Maar de christelijke kerk is daarom nog niet vrij van menselijke wetten. Hoe vaak hebben gelovigen elkaar geen geboden opgelegd die de Bijbel niet oplegt. Het is prachtig dat wij in onze tijd de gelegenheid hebben om bijvoorbeeld op zondag samen te komen en dat we deze dag apart mogen zetten om tot rust te komen. Die vrijheid had de eerste kerk niet. In de Romeins-Griekse wereld werd geen zondag gehouden en ook geen sabbat. En dat gold dus ook gewoon voor de eerste christenen. De zondag als rustdag met al zijn geboden en verboden is pas door keizer Constantijn de Grote in 321 na Chr. ingesteld. Zo werd zondagsheiliging een verplichting, een wet dus! Voor die tijd kwamen christenen vaak 's avonds of 's morgens vroeg samen. En daarvoor werd best vaak de zondag gebruikt, omdat dit de opstandingsdag van Christus was. maar overdag werd er gewoon gewerkt.

Natuurlijk is het best een zegen zo'n aparte dag om God te dienen, maar het is geen gebod van God. Natuurlijk is ieder vrij om niet te fietsen, niet t.v. te kijken, niet te zwemmen, of geen ijsje te kopen op zondag, maar de Bijbel zegt er niets over. Meestal worden de sabbatsgeboden aangehaald om de zondagsheiliging te verdedigen, maar dat is in feite ook ingegeven door de vervangingstheologie, dat de zondag in plaats van de sabbat in gekomen, net zoals de doop in de plaats van de besnijdenis zou zijn gekomen en de kerk in plaats van Israël. Als we die vervangingsbril afzetten lezen we het echter nergens in de Bijbel.

En daarom mogen we dat elkaar ook niet opleggen. Paulus schrijft aan de Romeinen dat wie aan een bepaalde dag hecht dat voor de Here doet (Ro. 14:6) en dat is natuurlijk te respecteren en te waarderen. Maar het is niet zo dat iemand die hier anders mee omgaat fout doet. Ieder zij voor zijn eigen besef ten volle overtuigd (vs.5). Leven met Christus is een leven in vrijheid. We mogen daarom elkaar niets opleggen wat de Bijbel ook niet doet.

Wil een leven in vrijheid dan zeggen dat je maar zo raak kunt leven? Nee, zeker niet. Daar is Paulus heel duidelijk over. In het vervolg van de brief wordt hij heel praktisch. Jullie zijn toch met Christus gestorven. Houd dan ook die oude mens voor dood. Bij het nieuwe leven hoort geen ontucht, zedeloosheid, hartstocht, lage begeerten, hebzucht, woede, drift, bedriegen, vloeken en schelden. Want al deze dingen horen ook niet bij Christus met wie jij nu in relatie leeft. Hij volbracht de Thora van God, die zo schitterend wordt samengevat in liefde voor God en liefde voor de naaste.

Vrij zijn wil niet zeggen dat je raak kunt leven, maar dat je vrij bent het goede te doen! Vrij om lief te hebben! Voorheen was je slaaf van je driften en begeerten, maar nu, door de Geest die in je woont mag je het nieuwe leven uitleven. Beeld van Christus zijn. En daarin mag je groeien, op dat fundament mag je bouwen, wat Joden of Grieken je ook wijsmaken.

Dat is in het geding in Kolosse en dat is ook in het geding in de christelijke gemeente van vandaag.

In Hem (dat is Christus) is de goddelijke volheid lichamelijk aanwezig. Daarmee wordt gezegd dat God zelf de gedaante van een mens heeft aangenomen. Hij is zelf naar Zijn schepping afgedaald om af te rekenen met de vijanden van de mens. En dat maakt Christus en het christelijk geloof uniek.

En daarom moet in de christelijke kerk Christus en zijn verlossingswerk centraal staan. Hij is alles en in allen (Kol.3:11). Zijn kruisdood en opstanding zijn Gods manier om af te rekenen met onze oude mens en ons de mogelijkheid te bieden van een nieuw leven onder de leiding van de Heilige Geest. De verlossing die Hij geeft is voldoende en volledig.

Menselijke wetjes kunnen daar niets aan toevoegen.

En daarom sluit ik maar af met het eerste vers dat we lazen:

zoals u dan Christus Jezus, de Here, hebt aangenomen, wandel in Hem! AMEN

Augustus 2019

G.P. Hartkamp

Wapenveld